

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av blå logen och gammelgården på Bricken 1:12, Skinnskattebergs kommun, Västmanland

Linderson, Hans

2017

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2017). *Dendrokronologisk analys av blå logen och gammelgården på Bricken 1:12, Skinnskattebergs kommun, Västmanland*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2017:12). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

14 februari 2017

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2017:12
Hans Linderson

**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV BLÅ LOGEN OCH
GAMMELGÅRDEN PÅ BRICKEN 1:12, SKINNSKATTEBERGS KOMMUN**

Uppdragsgivare: Brabro Wahlberg, Stjernvik 20, 737 91 Fagersta

Område: Västmanland **Prov nr:** 63307-312 **Antal sågprov:** 6

Dendrokronologiskt objekt: Prov 2-3: syllvirke från blå logen. Prov 1 och 4-6 gammelgården

Resultat:

Dendro nr:	Prov Nr : beskrivning	Träd- slag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året) S(sommaren)	Trädets egenålder, Beräkning ±10år
63307	1	Tall	136	Sp 60, W	1822	V 1822/23	150
63308	2; syll	Tall	127- Lw	Sp 62, W	Ej datering		140
63309	3; syll	Tall	127+Ew	Sp 62, W	Ej datering		140
63310	4; syll W-hörn	Tall	136	Sp 62, W	1822	V 1822/23	150
63311	5; syll NE	Tall	111	Sp 59, W	1823	V 1823/24	130
63312	6; vägg SE	Tall	126	Sp 77, W	1823	V 1823/24	140

Kommentarer till den dendrokronologiska analysen:

Gammelgården prov 1, 4, 5 & 6.

Virket är avverkat under två säsonger, **vinterhalvåret 1822/23 och 1823/24**. Det är relativt vanligt att man avverkar virke under mer än en säsong vid större byggnadsprojekt. Det är möjligt att byggnaden är uppförd under hösten 1823 men mer troligt är den uppförd 1824. Virkets proveniens är lokal, **Engelsbergs herrgårds virke** daterar föreliggande material bäst.

Blå logen prov 2 och 3.

Virket är inte möjligt att datera. De två proven är komna från samma träd. Detta tillsammans med en kraftig tillväxtstörning har bidragit till den uteblivna dateringen. Virket bör ha en annan ålder än virket från Gammelgården.

Kompettering, våren 2017, Det rekommenderas att ta minst tre sågskivor från olika stockar ifrån blå logen om undersökningen skall kompletteras.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

I kolumnen längst till höger har trädets egenålder noterats.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ's arkiv och förvaltas av laboratoriet.

Prover från samma objekt, insända inom två år, **debiteras endast provkostnaden.**

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi,

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891 Fax +46-46-2224830 e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se
